

VIRTUT EN ARISTÒTIL

Definició: Hàbit adquirit, voluntari, deliberat, que consisteix en el terme mitjà amb relació a nosaltres, "tal com el determinaria el bon judici d'un baró prudent i sensat, jutjant de conformitat amb la recta raó i l'experiència".

Concepte de virtut: Aristòtil considera que l'acte voluntari es redueix a cinc moments:

1. Coneixement de l'objecte i del fi
2. Voluntat d'assolir-lo
3. Deliberació dels mitjans adequats per a aconseguir-lo
4. Elecció reflexiva
5. Fermesa sòlida en la decisió d'obrar

La virtut és un criteri de caire pràctic; la realització d'un acte que és alhora voluntari i racional (prudent).

La felicitat s'aconsegueix a través de l'exercici i la pràctica de la virtut (*areté*). La virtut no és ni una passió ni una facultat humana, sinó que és un hàbit, és a dir, es genera amb la repetició. Els hàbits poden ser bons o dolents. Aquests són tots els que allunyen l'ésser humà del compliment de la funció que li correspon segons la seva naturalesa, i Aristòtil els anomena vicis. Per contra, són hàbits bons aquells que guien l'ésser humà a complir bé la seva funció, i que Aristòtil anomena virtuts. Les virtuts resideixen en l'ànima ja que requereixen coneixement, deliberació i llibertat per a regir l'activitat humana

Divisió de les virtuts: Atès que les virtuts resideixen en l'ànima hi ha diferents tipus de virtuts que corresponen a les diverses funcions de l'ànima.

Hi ha en els humans, segons Aristòtil, tres tipus d'ànima: 1) *Vegetativa*, que comprèn les funcions més bàsiques (nutrició, creixement, reproducció) - 2) *Sensitiva*, que permet el coneixement sensible (voluntat, moviment, apetències) - 3) *Intel·lectiva*, la més elevada només pròpia de l'ésser humà i que comprèn la intel·ligència o enteniment. Gràcies a aquesta facultat l'ésser humà pensa, coneix intel·lectualment, delibera i decideix.

Si s'exclouen les funcions vegetatives es pot afirmar que a les funcions intel·lectuals desenvolupades per l'enteniment, els corresponen les virtuts intel·lectuals, mentre que a les funcions sensitives o volitives, desenvolupades per la voluntat, els corresponen les virtuts morals.

1. **Virtuts intel·lectuals o dianoètiques.** Per a l'enteniment especulatiu, el bé s'identifica amb allò vertader, i el mal amb allò fals. A aquesta part de la intel·ligència corresponen tres funcions i els corresponents tipus de virtuts: 1) les virtuts contemplatives, 2) les pràctiques i 3) les productives.

Les virtuts intel·lectual més importants són les pràctiques, i entre aquestes la prudència (frònesi) segons la qual l'ésser humà pot decidir quin és el terme mitjà dient per a ell.

Però les més elevades són les contemplatives perquè tenen com a objectiu assolir la veritat per mitjà de la ciència i la saviesa (*sophia*). D'aquesta manera, la vida contemplativa és l'activitat més elevada que pot dur a terme l'ésser humà, la que proporciona la màxima felicitat.

Finalment, les virtuts productives es reflecteixen en les activitats que realitza l'ésser humà mitjançant l'art i la tècnica.

2. **Virtuts morals o ètiques:** Consisteixen en el terme mitjà entre dos extrems igualment viciosos, entre l'excés i el defecte. P. ex., el valor és el terme mitjà entre la covardia i la temeritat. Aristòtil deixa la determinació del terme mitjà a l'experiència i al judici prudent d'un baró sensat que raoni rectament.

El terme mitjà implica la perfecció de la cosa; però lluny de consistir en una proporció matemàtica implica una correcta comprensió de les situacions i de les circumstàncies de l'acció. El punt mitjà regeix més aviat les nostres disposicions (templança, valor, bona economia...) que les nostres accions. De fet un savi no es deixa guiar en l'acció concreta per la doctrina del punt mitjà per a decidir el que està bé en una o altra circumstància sinó que aspira a la perfecció en l'acció. El punt mitjà no és la perfecció absoluta, sinó la perfecció possible.